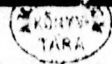

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 ft — kr.
Félévre . . . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy órára . . . . . 1 „ — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj.
Négy hasábré petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj min
den külön beigtatásért 30 kr.

Elmélkedések.

Debreczen, július 2.

A képviselőház szétoszlott. Szétoszlott, — s mondhatni, — egyuttal befejezte öt éves áldástalan működését is. Egyszer ugyan még össze jön az őszszel. De csak egyszer. Akkor is azért, hogy elrendezze s a j á t temetésének díszmenetét.

Talán nem lesz káros, ha most, az új választások küszöbén egy kicsit elmélkedünk politikai és gazdasági állapotainkon.

— Milyen Magyarország pénzügyi és politikai helyzete?

Bizony furcsa, nagyon furcsa! Ha végig tekintünk hazánk jelenlegi közjogi, politikai és pénzügyi viszonyain, akkor rögtön látni fogjuk, hogy mindenütt idegen osztrák érdekeknek dobták áldozatul érdekeinket.

Legelső sorban láthatjuk, hogy a legfontosabb államügyekben nem a magyar, hanem az osztrák minisztereknek van döntő szavuk. Azt pedig minden boldogtalan magyar nagyon jól tudja, hogy ezeket az osztrák minisztereket a magyar országgyűlés még csak felelősség e sem vonhatja.

De alárendelt viszonyunkat Ausztriával szemben még ennél is jobban bizonyítja az a helyzet, melyben katonáink vannak, kik sárgafelete zászló alá — esküsznek és német vezényszó alatt tanulják szólni a magyart, a helyett, hogy esküt tennének a magyar alkotmányra. Ezek a dolgok azonban most nincsenek napirenden, a mint napirenden van a kiegyezési szerződés miatt gazdasági és ipari helyzetünk. Magyarország és Ausztria gazdasági érdekei teljesen különböznek egymástól.

Ausztriának ugyanis teljesen kifejlett ipara van. Magyarország Ausztriának évenként ipar cikkekért harmincz millió forinttal fizet többet, mint amennyit a földbirtokok jövedelme kitesz. Ez a szám hivatalosan van, megállapítva.

Nagyon természetes tehát, hogy ha a közös viszony még tovább is fennáll, akkor hazánknak közgazdaságilag teljesen el kell pusztulnia.

És ennek daczára, a közösüges alapon kormányzó bölcsek, a helyett, hogy hazánk életérdekeivel megegyező önálló magyar kereskedelmi politikával örvendeztetnék meg ezt a régóta sanyargatott nemzetet — e helyett védelmükbe veszik az osztrák ipart, s azt a magyar piacon minden ármérsékletű külföldi verseny ellen magas vámokkal, közös vámterülettel varrják nyakunkba.

Hiszen tény, tagadhatatlan, hogy vannak oly államférfiak, kik a védvámrendszert tartják jónak, s vannak ismét mások, a kik a szabad kereskedés barátai. Elismerem magam is, hogy mind a két felfogásnak meg van a maga jogosultsága!

De ha a kormányzó államférfiak nálunk Magyarországon védvámrendszert hoznak be; hát akkor az legyen valóban rendszer, mely a magyar iparnak minden idegen ipar ellenében, tehát legnagyobb ellenében is mérsékelt védelmet ad.

Ha pedig szabad kereskedés politikáját követik, hát az is legyen igazán szabad kereskedés, mely szabadságot ad mindenkinek a legolcsóbb piacon bevásárolhatni.

De hogy se védvám ne legyen, se szabad kereskedelem ne legyen, hanem a magyar nemzet a maga piacán egy idegen érzelmű ellenség és szomszéd nemzet iparát védje magas vámokkal minden verseny ellen, s hogy a magyar nemzet se a maga piacát ne használhassa, sem pedig olcsó versenyzőnek ne nyithassa meg azt, hanem a szomszéd, idegen, ellenséges nemzetnek monopoliumpul szolgáltsa ki, — ezt ha minden önértet feladó politikai szervilizmus műve nem volna, — oly égbekiáltó képzettségnek lehetne nevezni, a minőt még nem látott a világ történelem.

Igen! tehetetlenség! képtelenség! Mert a mi állapotunk a közösüges rendszer alatt rosszabb a gyarmat rendszerénél. Hisz látjuk, hogy Ausztria gyarmatainak joguk van iparukat még az anyaország ipara ellen is védvámokkal védeni.

Nekünk nincs! Helyzetünk tehát rosszabb, mint Ausztria alárendelt gyarmatainak állapota. És Ausztriára nézve életkérdés az, hogy velünk vámközösségben élhessen.

Mert ha Ausztria abba a kellemetlen helyzetbe talál jönni, hogy Magyarország megszűnik neki fejős tehene, akkor mondani ipari piacra lenni, akkor Ausztriában a polgárok éhen halnak meg, mint őszszel a legyen, mert rajtunk kívül nincs olyan bolond ember a világon, a ki a hitvány rongy osztrák portékát, galad drága áron megvásárolja a mikor félannyi árért, kétszer olyan jót, olyan tartósságot vehet Angol- vagy Franciaországban.

Akkor azután megfordítva lenne a dolog. Akkor nem Magyarországból vándorolna ki a mindeneből kifosztott hajdani polgárság tömege Amerikába, hanem az osztrák polgár lenne arra hivatva, hogy ha Magyarországot nem fejheti to-

vább, keressen maga és családja számára máshol megélhetést.

Nehény előkelő és kiváló férfit a közelmúltban a társadalmat, a magyar társadalmat hívta fel s a magyar társadalom védelme alá akarja helyezni a magyar ipart.

Foglalkoztam s foglalkozom ezzel a kérdéssel én is régebbi idő óta. Már az 1879-iki székesfehérvári országos kiállítás alkalmával pendítettük meg első ízben ezt az eszmét. Akkor nem talált viszhangra!

Tudom az okát, miért nem? A mai közlekedési viszonyok gőzhajóvasut, villany stb. mellett nagyon nehéz egy nemzetnek magát bárminő kiniai fallal körülvenni.

Igaz, hogy nehéz, — de nem lehetetlen. Mi kell hozzá? kitartás, elhatározás és akarat.

Ha azok az urak, kik az ügy élén állanak, megtalálták a helyes rugókat, akkor sikerülhet.

A magyar ipart Magyarországon csak a magyar nő védelmezheti meg.

Ha nőinkben van elszántság, kitartás és hazafiság, akkor sikerülni fog társadalmi uton elérnünk, amit eddig a férfiak a politikain nem bírtak.

Ha nincs, akkor nem!

Hentaller Lajos.

orsz. képviselő.

A kik sokalják az ünneplést. A milenniumi ünnepeket gyalázó szlav és oláh ujsagoknak erős konkurrens akadt Budapesten. A Tribuna és a Zastava immár bátran beszűntethetik mérges támadásaikat, mert a Jókai Mór főszerkesztése és Gajári Ödön szerkesztése alatt Budapesten megjelenő Nemzet című ujság magára vállalta egy részét az ünneprontó hangulat előkészítésének. — A jeles Baffy-kormány e felhatalos ujsága június 30-án megjelent esti lapjában ugyanis szóról-szóra a következőket írja: »Ünneplés a tulságig. Budapest fő- és székvárosának igen szépszámu háztulajdonosához azt a tiszteletteljes kérdést bátorodunk intézni, — hogy meddig ünnepelek meg a házak homlokzataira kitűzött zászlóikkal? E kérdéshez az adja a jogositványt, hogy immár a legtulzottabb hazafiúi buzgalom sem készíti őket arra, hogy a zászlóikat továbbra is künn hagyják. Vannak ugyan, a kik ezt nem a tulságos ünneplő hangulatra vezetik vissza, de azt állítják, hogy a minő nehéz dolog igen sok háztulajdonossal zászlót kitűzteni, épp oly nehéz aztán ugyanazt a zászlót bevonatni, mivel ez is, az is némi kis fáradsággal jár. Amde ma már még sem kellene magukat attól a pár percnyi fáradságtól tovább is kímélni és végre is meg kellene már mondani a házmestereknek, hogy vonják be azokat a nemzeti zászlókat.«

KÜLFÖLD.

A romániai metropolita botrány. A legutóbb megtartott romániai minisztertanácsban elhatározták, hogy az esetre, ha az elcsapott primásmetropolita a Marsesen közvetítéssel neki tett egyezségi ajánlatokat nem fogadná el, még e héten a lainici kolostorba szállítják át.

A bukaresti társaság hölgyei által aláírt hódoló üdvözlés a múlt pénteken nyújtották át Caldarusaniában a metropolitának, a kit ez úgy megfogadta, hogy könyvtelt szemekkel mondott érte köszönetet a nála tisztelgőknek. A múlt vasárnap megkezdett botrányok tegnapelőtt újra ismétlődtek a főváros templomaiban, a hol az istentisztelet befejezése előtt a papok a metropolita helyettes encziklikáját akarták felolvasni. A templomot zsúfolásig megtöltött hűvek tüntetőleg távoztak az encziklika felolvasásánál. Hétfőn megtartották a Dacie teremben a szokszor hirdetett és mindannyiszor elhalasztott gyűlést is, a hol elhatározták, hogy a legközelebb vasárnap a kormány által támasztott minden nehézségek dacára a bucsujárást Caldarusaniába mégis megtartják.

Püspök és bankár.

— Budapesti levél. —

— július 1.

A központi Tudósító-csinú könyvatos a következő hírt közli:

»Erdélyi református egyházkerületi közgyűlést hívott össze Bánffy Dezső báró miniszterelnök, mint az erdélyi egyházkerület főgondnoka július 6-ikára. A gyűlés a legizgalmasabbnak ígérkezik. Ekkor tárgyalják a nagy-enyedi ref. theologia eltolásának kérdését és határoznak a Bethlen Gábor gróf főgondnok által a múlt gyűlésen tanúsított magatartás felett. Szász Domokos ref. püspököt, hogy a gondjai és örízete alá bízott egyházi vagyonnal törzespékulá-

cziókat folytatott és a törvény értelmében is idegen vagyont elszikkasztott. A nagy-enyedi pártnak ez lesz az utolsó mérközése az ev. ref. egyházkerületi közgyűlésen, mert ha bekességes megállapodás nem jó létre, külön szakad és külön székely egyházkerületet szervez.

A könyvatos eme hírére megjegyzések szükségesek, mert a Szász Domokos püspök ur pénzügyi műveleiről a debreczeni hírlapok között tudtukkal mi vontuk le először a leplet s így közel feketik a föltevés, hogy a mi közleményeink a könyvatos híre, egy és ugyanazon akció eredménye. Már pedig ez ellen szót kell emelnünk, mert mi arról nem tudunk, hogy az egyházak községei feljelentést tettek volna a püspök ellen, sem arról, hogy a püspök idegen vagyont szikkasztott volna. Nemcsak hogy nem tudunk erről, de nem is hiszszük azit.

A miről mi tudunk s a miért jöt is állunk az a következő: *)

Az ereélyrészi ref. egyházközségek ingó vagyona — helyesebb és biztosabb megörzés szempontjából bevonatott Kolozsvárra, hol az évtizedek óta a püspök és az igazgató-tanács felügyelete alatt áll s a honnan az esedékes szelvények értéke felvényként elküldetett az egyházközségeknek. Ebből a tényből egy a presbiterianizmussal homlokegyenest ellenkező tant formáltak a kolozsvári vezér emberek. Hirdették egész- és félhivatalos iratokban, — mely szerint minden egyházi vagyon tulajdonosa valamely, mindenk felett álló központi hatalom; és ezen hatalomnak joga lenne a gyülekezetek, tanító intézetek vagyonát, alapítványait egyik helyről másra áthelyezni. Egyéb korlát nem gátolja intézkedéseiket, — csak hogy a vagyont ugyanazon czelelre kell fordítani; de a hely, a hol felhasználják és a kezelés módja egészen e központ önkényéről és változó elhatározásaitól függ.

Igy lettek a központ felügyelete alatt Kolozsvárra ehelyeztet községi vagyonból a

*) Ugyanezt a dolgot bővebb adatokkal illusztrálva a kolozsvári Ellenzékekben Fogarasi Albert Bethlen-kollégiumi tanár három nagy cikkben bizonyította az utóbbi napokban valónak.

községek tudta és beleegyezése nélkül központi jóságok, központi házak, Kolozsvártt és Budapesten; református bank Kolozsvártt; református spiritusz gyár Nagy-Zomboron; református kölcsön műveletek; református fonciere, református börzejáték stb.

1885. őszén Szász Domokos ur azzal avatta fel rendes püspöki hivatalba lépését, hogy felhatalmazás nélkül eladta az egyházközségek összes urbéri kárpótlási papírjait és vásárolt helyettök papírjáradék kötvényeket. Az árkülbözet gyanánt kimutatott 143.000 frt tőkényereség és annak kamatai az egyházközségektől, mint valódi tulajdonosoktól elvonatnak az ugynevezett »központi tulajdonos« javára.

Nemsokára a magyar állam az urbéri kötvényeket teljes értékükben beváltotta és a papírok eredeti tulajdonosainak kifizette. Az így befolyt többletet nem osztotta ki a központ a tulajdonosoknak, hanem 32 évi soroslást rendezett be, és így csak évek múlva, kis részletekben jutnak a tulajdonos egyházközségek saját vagyonuk eme részéhez.

A hol valamelyik egyházközség kepeválságra tőkét gyűjtött, ugyszinten később, az állam által kiutalt regale-váltáság kötvényeit is: valamennyit berendelték a központba. Nemelyik község vonakodott a bekiúdestól; az ilyen hivatalos végrehajtással fenyegetik, papját fegyelmi kereset alá vetették, stb.

1890. július elején egyszerre híre terjedt, hogy Szász Domokos püspök ur az egyházi vagyonhoz tartozó papírjáradékok zálogba vetésével 1.000.000 forint kölcsönt vett fel az osztrák-magyar banktól.

E művelet célja az volt, hogy általa vagyon szereztessék. — Ugyanis az osztrák-magyar bank negy százalékot kívánt az egy millió után. Szász Domokos püspök ur a fölvetett pénzt öt százalékkal remélte kamatoztatni. — Így a nyereség egy százalék, vagyis évi tízezer frt.

Nem szükség mondani, hogy egy ilyen műveletnek sem pénzbeli biztossága nincs, sem erkölcsi alapja. A püspök nem is volt ilyesmire felhatalmazva. A közvélemény felzúdult. A közgyűlés két napig nagy vehemenciával — a Bánffy Dezső intézkedése folytán — zart ülésen tárgyalta a kérdést. A végeredmény, hogy a kosztbaadási művelet egy fél év múlva megszűnt. De ezzel a püspök mégis belekös-

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Levél Mary kisasszonyról.

Öreg barátom,

napszényes a délután és kellemes szellő fujdogál a tenger felől most, mikor írok neked. Délután három óta. Arra gondolok, hogy te hol vagy ilyenkor. Tudom, fogadni merek rá, hogy nem tévedek: ott ülsz öreg barátom a kávéházi sarok asztalnál és mosolyogsz: ez asztal a miénk, mi szoktunk itt gyülekezni a nap egyes óráiban, — délután és éjfél után, — mi, a lehák és könnyelműek.

Öreg barátom, meglepetést tartogatok a számodra: megszűntem léha és könnyelmű lenni, és amióta nem illenek rám ezek a bohém epithetonok, — azóta nem is mosolyogtam. — A jó kedvem, az én örökké napsugaras kedélyem továbbint ezekkel a kedves epithetonokkal.

Te csak arra emlékszel, öregem, hogy egy napon nagyon sápadtan kerültem közétek. Aggodalmasan faggattál: mi bajom van? — Mondtam, semmi. Tagadtam meg előtted s bár az arczom, a tekintetem ellenem váltott. — Éjjel azonban, későn, — mikor kimerülten gyülekeztek a gyerekek a lázas redakcionális munkából, akkor én bevalóltam, hogy nagyon beteg vagyok, és több mint bizonyos mondaná Pál barátunk, az eleven tollu riporter, hogy elfogok patkolni,

— itt hagylak benneteket ezzel a piros eres nagy kerek márvány asztallal, és azokkal a szakrázó ötletekkel együtt, melyek délutánonként el szoktak pattogni az asztal fölött. Ezek a szellemes ötletek bizonyosan pattognak most is, talán csipnek, sőt a doktor talán szatirikus mosolyát is felvette csillogó csiptetője mögé, — és rátok gondolok, gyerekek, különösen pedig reád öreg barátom itt a nizzai Eugénie hotel terraszán, mikor a sétányok fölött enyelegve lejt tova a tengerparti szellő, s napsugártól csillog a levegő.

Itt, a hol én ülök, itt szokott kávézni a table d'hote után egy amerikai család: három leány, meg egy sapadt, nagyon beteg fiu. A leányok arczán rózsásan nyílik az élet tavasza, a fiu azonban beteg, és szomorú. Épen olyan szomorú mint én. Melázóan néz maga elé a déli levegőbe. Távol kélik a tenger, mint nagy fehér galambok siklanak tova ezen a határtalan kékségen az apró vitorlás yachtok. Ezeket nézi a beteg amerikai fiu.

Eleinte ez nem érdekelt. Tudod erre felé sok az ilyen malenkolikus ember. A természet bizsarsága: hogy a rra, a h o l l e g s z e b b m i n d e n, h o l p e z s e g v e l k e t e t a z é l e t a l e v e g ő b e n, a f ü b e n, — mindenben, arra ennyi szomorú ember van. Én azt hiszem, hogy inkább örülni kellene, mindenk és mindenkinek.

Hát nem érdekelt először. Sőt bántott is, mikor a lányok hangosan és édesen kacagtak egymás között, mikor ez a fiu olyan beteg. A lányok azonban nem voltak betegek. Fia talok voltak és gazdagok, ők nem azért

élnék, mintha valami céljuk volna az étellel. Azért élnék mert elni jó, és kellemes, s mert nem tehetnek egyebet.

A legöregebb leány lehettett ugy 26—30 esztendő. Ebben a korban a férjhezmenés töprengő gondjai töltik be a megkomolyodott leány szívet, ők azonban bajosan gondolhattak ilyesmire sőt talán féltek is a férjhezmenéstől. Lehet, hogy egyáltalán nem is akartak férjhez menni.

Egyszer véletlenül megismerkedtem az egyik leánnyal. A középsővel. Szőke, eleven szemű, karcsu teremtés, aki feltűzve hordja a ruháját, és délczeg minden mozdulat, mint egy pikadore. — Mikor előre lép hátrafesztiti a lábát, s szinte kirugja maga alól a földet. Szóval bájos és módfelett ingerlő látvány az egész leány. Sőt bátor is a leány: nem a férfakkal szemben. Azokat nem veszi észre. Elnéz felettük. — Kissé kihívó az ilyen, nagyon egészséges erős leány ennyi beteg férfi között.

Nos, igen. Mese azonban nincs, öreg barátom! Megismerkedtem evvel a leánnyal. — Unalmas, hidd el végtelenül unalmas és naiv ennek a megismerkedésnek a története.

A leány azzal kezdte, hogy megmondta a szemembe, hogy sajnál engem. És kérdezte hogy hol szereztem a beteg-égem.

Kissé elszégyeltem magam. Tudod öregem, hogy restellem a betegségem, és csak az orvos-sal szeretek róla beszélgetni. Beteg vagyok, aztán vége.

Goromba szerettem volna lenni, hogy m

tolt a börze játékba. Csak alkalom kellett hozzá. Ez meg is jött.

Ugyanis az 1891. június 17-ére összehívott rendkívüli kerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 15. d.) pontja alá becsusztatták a következő első tekintetre egészen ártatlannak tetsző határozatot:

„A központi kezelés alatt lévő tőkék jövedelmező elhelyezéseül, az igazgató-tanács vasárolhat az addig megengedett magyar állampapírok és földhitel-intézet záloglevelein kívül:

d) Ideiglenesen és átmenetileg jóhitelű kolozsvári részvénytársaságok részvényeit, vagy más a budapesti tőzsdén jegyzett és szilárd alapnak ismert részvényeket.

Ezzel a felhatalmazással neki indult Szász Domokos püspök ur és börzészerevitté az egyházkerület és községek összes készpénz vagyonát, több mint harmadfél millió forintot, s az utolsó öt év alatt nem ideiglenesen és átmenetileg, hanem folytonosan és rendszeres kockázattalott börze játékot folytatott.

Mit nyert, mit veszített, nem tudható. — Mert az üzleteket ellenőrzés nélkül, — saját neve alatt kötötte; úgy hogy ma senki sem tudhatja: melyik üzletben fekszik a püspök ur magánpénze s hol kezdődik és végződik az egyházkerület vagyoná.

A legutóbbi hetek alatt gyakrabban megújult hírlapi felszólalások történtek. Szégyenletes és veszélyes üzemek miatt. Újabb meg nem engedett kölcsönökről beszélnek és sok ezer forintos veszteségekről. Ez azonban lehet kőzsa hír is.

A hitközségek autonóm joggyakorlásának egyik legfeltettebb tárgya: a gyűlékezeti vagyon tulajdonjoga és a közösen alkotott törvények korlátai között gyakorolt önálló kezelés. A felsőbb hatóságok joga itt csak a fokozatos szigorú ellenőrzésre és felügyeletre terjed.

Az egyház törvényei értelmében felsőbb hatóság a felügyeletére bizott testületi vagyonból kölcsönt nem vehet. Azzal a szójáttakkal, mintha a községek kölcsön véték volna (azoknak híre és tudta nélkül) üzték a korlátlan börze játékot az összes vagyon-

nal. Az egyházak egy része szegénység miatt pusztulás szélén áll; a papok, tanítók nagy száma 3—500 frtos (sőt kevesebb) évi fizetéssel nyomorog. És mégis, ezektől is nemcsak saját vagyonuk jövedelmének egy része, hanem a részükre megszavazott államsegélynek legalább fele, különböző czimek alatt elvonatik központi czélok fedezésére.

Hogy ezek a dolgok mennyire igazak, bizonyítja az a legújabb hír, melyet most kaptunk Kolozsvárról s a mely így hangzik:

Dr. Kolozsváry Sándor egyetemista tanára z evref egyház igazgatótanácsának alelnöke, a püspök helyettese, ezen állásáról lemondott s így a püspök ur legfőbb munkatársát es védőjét az egyházkerület közgyűlésén, elvesztette.

Az agrárbank mezőgazdasági hitelegylete.

A magyar Agrár- és Járásdékbank részvénytársaság kitűzött programjához hiven, az erre vonatkozó előmunkálatok befejezése után országos mezőgazdasági hitelegyletet alakít. A bank az egylet megalakítását az évi július hónap 20-ára tervezi. Ez alkalommal jutnak először érvényre a gazda-hitel kielégítésénél is azok az alapelvek, melyek a kereskedők és iparosok hitelszükségletének fedezésénél már eddig is czélszerűnek bizonyultak. A mezőgazdasági hitel sajátos természetének megfelelően, különös tekintettel annak megkívántó állandósága és biztonságára, az országos mezőgazdasági hitelegylet szervezésénél a következő szabályokat fogadták el:

1. Az országos mezőgazdasági hitelegylet tagjainak vártóhitelt nyújt, rendszerint a hitelrészecs egyedüli aláírására, az így felvett kölcsön t a kölcsönneveő a megállapítandó részletekben legkésőbb 5 év alatt tartozik visszafizetni.

2. A bank igazgatósága a kamatlábat egyelőre 5 $\frac{1}{2}$ %-ban állapította meg. Az igazgatóság a kamatláb lehető állandóságának fon-

tosságát elismeri; ennek eszközüül kötvények kibocsátását tervezi.

3. A hitelegylet ügyeit a hitelrészecskéből alakult választmány vezeti. A hitelengedélyezés külön hitelengedélyező bizottság útján történik, a mely felerészben a bank által ki-nevezett, felerészben pedig az egyleti tagok által a hitelrészecskék sorából szabadon választott tagokból áll.

4. A kölcsönök folyósítása alkalmával a hitelösszeg 5%-a tartatik vissza a biztosítéki alap javára, további öt százalék esetleg felmerülhető veszteségek fedezésére követelhető be. A biztosítéki alapba befizetett egész összeg a hitelrészecs tulajdona marad, ennek javára kamatoztatik és amennyiben az egylet veszteségeinek fedezésére igénybe nem vétetett, a kölcsön visszafizetése után vagy az egyletből való kilépés esetében, visszadaradatik.

5. További biztosíték céljából a bank saját tőkejéből az igénybe vett hitelösszeg arányában fokozatosan 100.000 frtig növekedő tartalékalapot képez, és azt a hitelegylet nyeresége egy részének átengedésével gyarapítja.

A hitelegylet szervezeti szabályzata az egylet megalakítását ama feltételhez köti, — hogy legalább 30 hitelrészecs, — legalább 200.000 frt engedélyezett hitellel lépjen az egyletbe. Miután a fennebb rövid kivonatban közölt határozatok alapján 40 hitelrészecs 854.000 frt hiteligénnyel jelentkezett az ország legtekintélyesebb és közbizalmat élvező mezőgazdái köréből, akiknek belépése minden irányban biztosítékot nyújt az új intézmény egészséges fejlődésére, az egyletnek megalakítása teljes megnyugvással volt elhatározható.

A Magyar Agrár és Járásdékbank a hitelegylet érdekeiben megkeresték ezen felül az országos magyar gazdasági egyesületet, az erdélyi gazdasági egyesületet és az összes vármegyei gazdasági egyesületeket, hogy kegyfelől ez intézményt széles körben ismertessék és alkalmas hitelrészecskéknek az egyletbe való belépését támogassák, másfelől, hogy kebelökben véleményező bizottságot alakítsanak, a melynek feladata lesz az illető gazdasági egyesület területéről a hitelegyletbe belépni szándékozó

közze hozzá, — vagy valami ilyesfélét mondani. De nem tudtam. Istenem, legyőzött a leány. Alázatos lettem, és szelíd nagyon. Feletem ahogy kérdezett, — s hallgatagon kullogtam mellette a sétányon.

A terasz alatt hirtelen az arcomba nézett:

— Hat aztán megfogja magát valaki siratni? Senki?

Mondtam, hogy senki.

Szanárság volt. — és hazugság. Kissé elkomolyodott a leány, — s nem tudott többé kacagni ezen az estén.

Ugy van, komoly lett, és ahogy megfigyeltem, gyakran talán maga sem vette észre, hosszasan rajtafelejtette a tekintetét azon a sápadt fiún, a ki szomorúan és mélyzavá nézte a körülötte nyüzsgő életet. És ekkor mintha valami új szokatlanul éles vonás vésődött volna oda a szöke amerikai hölgy magas homlokára. Olyan redő, amelyik akkor képződik a sima homlokon, ha melyen és szigorúan gondolkozunk.

Szomorú története van ennek a fiúnak. Négyen testvérek, a legfiatalabb köztük a fiú. Egy san-franciskói milliomosnak a gyermekei, aki talán azalatt míg ők ennek a beteg fiúnak keresnek gyógyulást az enyhe tengerparton, — gondolkozva hajlik a vastag s radzák és számlakönyvek felé, dolgozik.

Igy kezdte ez a fiú is. Az apja nyomában lépett, — és fáradhatatlan volt a munkában. Egyszer beteg lett, — s a millenáris apa, hajóra pakolta a négy gyermekét és átküldte őket ide.

A három leánynak kötelessége vigyázni

a fiura, és egymásra. Más nincs velük. Sőt nincs is szükségük senkire. Nincs megtöltve a leányoknak semmi. Időközben férjhez is mehetnek. Tőlük függ minden. Mindegyik leánynak meg van otthon egy nagy franciskói banknál a maga chequ számlája, illetőleg egy nagy csomó dollar, amelyik felet rendelkezhetnek. És egy ilyen holmi nagyon elég egy leánynak arra, hogy megvehesse a férjfiakat, akikre ő nincs rá szorulva, akik ő reá, illetőleg a millióira vannak ráutalva. Veszély tehát nincs.

S én nézem ezt az amerikai családot. Hármán gondolkoznak egyért, s ugyanakkor mindnyájukért. — A fiú pedig sápadt marad és szomorú. A gyilkos kór hamar végez vele. Ráírják a fejfájára a nevé, meg hogy élt 22 évet. Azt nem írják oda, hogy ennek a 22 évet élt embernek voltaképpen sok oka lesz. volna élni a millióért meg a munkaért, amit annyira szeretett. A leányok arcán hajnali pirkadással virul a tavasz, s boldogak és fiatalok és — meg akarnak halni.

Gyakran beszélgettem velük ilyesmiről napos délutánokon. — Nem akarnak férjhez menni, elvesztik a szabadságukat. Pedig a leány célja a férjhezmenés, — ha milliói vannak is. Az aggszüzeskedés egyenő a halállal.

Ezt magyaráztam nekik most is. Az imént is. Egy ideig hallgattak, aztán megunták, s elmentek sétálni.

... Es, ha irni fogsz öreg barátom, ne feled el, hogy engem az otthoniak érdekelnek még mindig. Arcóba küldtek a doktorok, — de én ide jöttem. Itt olyan szép a tenger, a

virágok, s az ég, amely mély véghetetlenül és olyan kék, amilyen sehol. Ebbe a ragyogó kékségbe vész el gyakran a tekintetem. Nézem, s arra gondolok, hogy hol van ennek vége. Vége mindennek van. S ennek ne volna? — A láthatár szélén apró fehér bárány felhők usznak. Olyanok, mintha egy nagy csomó pihe oda volna ragasztva a kékségbe.

Igen, öreg barátom, te elfogod mondani, hogy levelet kapsál tőlem. Te okos, nagy tudású fő vagy, öregem, s bizonyára ha átfutottad a levelem elmosolyogsz:

— A gyerek szerelmes! Ezt fogod mondani a többieknek is, ezt a mi közös jóbarátainknak, a mi ellenségeinknek.

— A gyerek szerelmes!

Igazad van. Ugy jött az egész, mint az álom, amely langyosan és puhán takarja be illatos fátolával a lelket. Utazunk, vagy fekszünk az ágyban és gondolkozunk. Működik az agyunk. Egyszer azonban csendesesen és észrevétlenül jó meg az édes álom.

Lásd így kezdtem szeretni. Ezt a szöke déleceg amerikai leányt, Stephenson Mary kisasszonyt, akinek milliói vannak, és nem akar szeretni férfit. S én szeretem ezt a leányt örületen. Beteg vagyok, de szeretni jobban tudok mint valaha. És ő nem tudja azt, hogy rajongok utána, — és nem is fogja megtudni ssha. Adien öreg barátom!

Szerencsétlen hived!

Krúdi Gyula.

hitelviszonyairól illetékes tudósítást adni. Az érdeklődők az országos mezőgazdasági hitel-egyletre vonatkozó felvilágosításokat: Budapestén a Magyar Agrár- és Járadékbanknál (Erzsébet-tér 9 sz.), vidéken a gazdasági egyesületeknél nyerhetik, mely utóbbiakkal a bank minden a hitelegylet szervezésére vonatkozó adatot közölt és a szükséges nyomtatványokat megküldötte, ahol azok a mezőgazdákknak a kétségkívül készséggel rendelkezésükre fognak bocsáttatni.

Városi rendkívüli közgyűlés.

Debreczen, július 2.

Csak végig kellett tekinteni a teremben s megláthatta mindenki, hogy mennyire igaz volt az ellenzéknek a múlt alkalommal, mikor a halasztási indítványt megtette. Ma, egy hét-tel később, a mikorra lehetett venni időt a tagoknak, hogy tanulmányozzák a javaslatot, már 9 óra előtt megtelt a terem, habár a kormánypárt ma is lustább volt valamivel, mint az ellenzék, mely a régi közgyűlés berekesztése által kapott elégtétel folytán szép számmal jelent meg a közgyűlés elején.

Voltak ugyan olyanok is, a kik a beállott esős időnek tulajdonították a tömeges megjelenést, pedig valójában a város érdeke volt az, a mi a bizottsági tagokat összehozta. Hogy ez mennyire így van, semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy Vecsey erre a gyűlésre levetette a szürke nadrágot s teljes feketében tisztelte a gyűlekező közgyűlést, — habár a többi tisztviselő a főispán előtt nem tartották ildomosnak bemutatkozni.

Egynegyed 10 óra mult, mikor a főispán taborkaravál megjelent s a közgyűlést megnyitotta.

Napirend előtt felállt Juhász Ignác s azt a napirendet indítványozta, hogy a szervezési szabályzat tárgyalását 30 nappal halasszák el, mert csak így lehetséges az, hogy a biz. tagok a javaslatot kellőleg tanulmányozzák mert az a 4 napidőköz, amely a tanulmányozásra eddig adva volt, igen kevés. Áll ez általában is, de különösen az új tisztviselői állások s a fizetések felemelésének javaslata kívánja az elhalasztást, mert a javaslatból hiányzanak a tárgyaláshoz és az ügy teljes ismeretéhez szükséges adatok. Ezek pedig a következők: ki kellene hogy legyen tüntetve a tisztviselők jelenlegi fizetése a javaslatban, mellette az új s egyszersmind a különbözet. De ezenkívül szükséges multhatatlanul, hogy a főszámvevőség véleményét adjon arra nézve, vajjon Debreczen városa az emelést megbirja-e s ha igen szükséges hogy kimutassa, hogy miből történjen az emelésnek fedezete. Mert hiszen így senki sem tudja, milyen adózatot kíván a javaslat a városról s hogy miből kell azt fedezni. (Élénk helyeslés.)

Márk Endre hivatkozik a szeptemberi tisztújításra s azzal okolja meg, hogy a tárgyalás el ne halasztassék; de hiszen arra a tanulmányozásra mindenkinek volt elég ideje, ha akarta azt tenni; a Juhász követelte rubrikákat a régi szabályzattal összehasonlítva, bárki kiveheti, hogy pedig miből fedezik az emelést, arra nézve elég lesz a költségvetésnél a felelet adás.

Bakonyi Samu dr. hivatkozik arra, hogy ő a jelenszabályzatot előkészített bizottságban részt vett, nem pusztán ellenzék-kedés tehát tőle az, ha a halasztási indítványt pártolja. Hiszen Márk Endre maga is elismeri a Juhász Ignác indokait, mert hiszen azok megegyezhetetlenek. Kérde, hol van ez megírva, hogy a régi, 10 évvel ezelőtt kiadott szabályzatot mindenki köteles legyen megőrizni, ha meg nem őrizte, kénytelen legyen fűzőz fahoz jarni adatokert kunyorátni, akkor mikor mindazon dolgokat a szervező-

bizottság köteles lett volna előterjeszteni. A halasztási javaslatnak egyetlen ellenző indoka az hogy tisztújításig készen legyen a szabályzat. Hát hogyan lehetne készen; hiszen nekünk szabad a tisztújítást egy közgyűléssel elhalasztani. Ő semmi okot nem lát arra, hogy pusztán ellenzékkel a város jól felfogott érdekeivel szemben álljanak egyesek, hanem mikor mi teljes méltanyossággal kijelentjük, hogy a tisztviselők fizetését rendezni kívánjuk, akkor a halasztási indítványt előadni lehetetlen.

Degenfeld gr. úgy tartja, hogy elhalasztás esetén sem érünk erre nézve célra; a két kimutatás pedig addig, míg rákerül a sor, elő terjeszthető.

Kiss Albert kijelenti, hogy a dologgal foglalkozott, összehasonlította a javaslatot a régivel, de az új egész más rendszerben van összeállítva azért pártolja a kellel a halasztást; pedig ha egyszer a mi kívánságunkat teljesítik, nem fogunk gátat vetni érvénybe lépte ellen. Hanem az eddig előadottakon kívül van a javaslatnak egy óriási hiánya, az hogy nincs mellette indoklás, holott az országgyűlésre sem vihet a kormány javaslatot indokolás nélkül.

Márk Endre azt mondja, hogy a tárgyalás folyamán a felvilágosítás megadható; de hiszen az akkor is szükséges, ha írásbeli indoklás van, a kettő egymást nem pótolja, hanem kiegészíti. Ő tehát a halasztási indítványt azzal pártolja, hogy az új közgyűlés előtt a javaslat indokolását minden biz. tagnak idejében leendő magküldésének kötelezettségével együtt.

Bakonyi Samu dr. személyes kérdésben felel a főispán azon vádjára, hogy éppen ő nem kívánhatja a halasztást, aki a mai dátumhoz hozzájárult; emlékezhetik mindenki, — hogy ő hosszabb idő mulva a összehívandó közgyűlést indítványozott s feltette magában, hogy ha ezt a halasztási indítványt ma meg nem teszik, ő a fizetés-emelés tételénél megtette volna, természetesen, tehát, hogy ha most mas megtette, — ő a természet szerűleg pártolja s ez meglepetést nem szülhet.

Juhász Ignác roppant bámul azon, hogy indítványa nem találkozik általános tetszéssel, holott Márk Endre és a főispán elismerték, hogy az ügy nincs előkészítve. (Degenfeld: Ennem!) Ellenkezéleg, elismerte a főispán is, hogy a szükséges adatok a főszámvevőtől beszerezhetők, Márk Endre pedig akkor, mikor azt mondta, hogy a felvilágosítások itt megadhatók. Kiss Albert hivatkozott már arra, hogy indokolása nincs a javaslatnak, ő pedig hivatkozik arra, hogy még a gyűlésen sincs rendes előadás, nem tárja elő az illető tisztviselő egy kérdés tárgyalásánál sem a kérdés historikumát s annak szükségét.

Degenfeld gr. azt mondja, hogy szavaival nem ismerte el a felvilágosítások szükségét; indokolás pedig egyáltalában nem szükséges.

Kiss Albert kijelenti, hogy ő nem követel minden kérdésben írásbeli indokolást, de egy teljes városi szabályrendelet tárgyalásánál ragaszkodnia kell ehhez, mert e nélkül ő és senki sehol tárgyalást nem látott. (Élénk felkiáltások: Szavazzunk! 20 tag névszerinti szavazást kér. Helyeslés.)

Simonyi Imre polgármester állítja, hogy az indokolás maga a javaslat 72 lapja. (Derűltég.)

Elnök felteszi a kérdést hogy elfogadják-e a közgyűlés Juhász Ignác indítványát mely szerint a tárgyalás egy 30 nap mulva tartandó közgyűlésre tűzessék ki s pótolja a tanácsa tabulázatos kimutatást a régi és új fizetések, valamint a különbözet feltüntetéséről. A kik elfogadják **igennel**, a kik nem fogadják el s a tárgyalásba belemennek, **nemmel** szavaznak. **Igennel**, azaz a **halasztási indítvány mellett szavaztak**:

Alföldi Gábor, Dr. Bakonyi Samu, Bácsi András, Bartha Dániel, id. Bányai István, Bulsizer Agoston, Bauer Ignác, Dicsőffy József, Erdei Pál, Harangi Sándor, Kálmán András, Kéki Sándor, ifj. Kertész István, Kertész Mihály, Kertész János, Keszei József, Kiss Albert,

Kiss Bálint, Kiss Mihály, Kocsár Gábor, Kovács József, Kurucz Miklós, Kulcsár Gábor, Liptay Miklós, Ménes András, L. Nagy Bálint, Dr. Nagy Zsigmond, Némethy Sándor, Otrokocsi Végh János, Öry Mihály, Pető István, Pongó Lajos, Polgári Sándor, dr. Szikszay Szabó József, Szikszay Szabó László, Szilágyi Bálint, Török Bálint, Jámbor Ferencz, Jóna János, Juhász Ignác, Dr. Fráter Imre, **összesen 42-en.**

Nemmel, azaz **azonnali tárgyalás mellett szavaztak**:

Ábrahám László, Dr. Balkányi Miklós, Beke Imre, Berger Jenő, Bészler Károly, Erber Vilmos, Fodor József, Gergely Antal, Hanke L. Hanke Emil, Horvát Tamás, Illésy Gyula, Kaszanyitzky Endre, Dr. Kemény Mór, Kis Orbán Imre, Komlóssy Dezső, Konecz Ákos, Koszorus Lajos, Körner Adolf, Kuczik Gábor, Lengyel Imre, Dr. Magoss György, Márk Endre, Máthe Miklós, Medgyaszay Dezső, Medgyaszay Miklós, Medgyaszay Lajos, Miskolczi Jenő, Muraközy László, Nánássy Miklós, Paksy Imre, Pálffy Gábor, Roncsik Lajos, Rösler Richárd, Simonyi Imre, Stahl Géza, Szabó Sámuel, Szabó József, Szébeni Gábor, Szentkirályi Tivadar, Szücs Mihály, Tüdös József, Zádor Lajos, Jóna Dániel, Váczy János, Vágó Andor, Vecsey Imre, Vértessy István, Sárvary Gyula, **összesen 49-en, kik közül 23 tisztviselő.**

E szerint tehát a halasztási indítványt **7 szóval elvetették** s a tárgyalást megkezdették.

A tárgyalás tehát megkezdődött a számvevőség fejezeténél. A 106 §-t elfogadták. A 107 §-nál az első sorból **személyzetet** az első kihagyták az **összes**-t s a végét így módosították: **sem hivatalos pénzeket sem közvagyonot nem kezelhet.**

A 108. §-nál Bakonyi dr. hivatkozik arra, hogy a régi szabályrendelet 988. k) pontja a főszámvevő teendői közé v tessék fel s a 18. § c) pontja töröltesse, mert az precízebb, mint az új szöveg — A polgármester pedig ugy neki ment ennek a szakasznak, hogy a főszámvevő már szinte kétségbe volt esve, hogy miről lesz ő felelős, ha minden jogát elveszik? Hogy különben a tárgyalás milyen gallimathiaszá vált, megmutatta Lengyel Imre, aki maga kívánta, hogy minden szakaszt pontonként tárgyaljanak. Ime a polgármester módosításából egy pár: el akarta venni a főszámvevőtől azt a jogot, hogy a pénztáraknál bár mikor elrendelheti a zárlatot. Ez ellen még Lengyel Imre is felszólt, a főszámvevő pedig ki jelentette, hogy ha ez a jogát tőle elveszik, vegye át a felelősséget maga a polgármester. Egy másik remek indítványa az volt, hogy hagyják ki a jogköréből a pénzkezelési szabályok megtartásának ellenőrzését; erre meg Kiss Albert felelt meg kellőleg, Dr. Nagy Zsigmond pedig az utalványozások nyilvánításának magyarázatát kívánta kihagyatni.

A többség Bakonyi dr. indítványát elfogadja, dr. Nagyét szintén s a polgármester is elhárította a tanács nyakából a főkönyvek negyedévi megvizsgálását. A fent vázolt jogcsontításokat azonban már egyhangulag elvetették s az eredeti szöveget meghagyták.

A következő szakaszokat már pontonként tárgyalták.

A közgyűlés egy néhány módosítás elfogadása után a házipénztarról szóló szakaszt letárgyalta s azzal a főispán a közgyűlés folytatását holnap reggel 9 órára tűzven ki, azt 1 óraker berekesztette.

Táviratok.

Horvátok a kiállításon.

Budapest, jul. 2. A Debreczeni cred. táv. Ma reggel 8 óraker két különvonaton 1300 horvát érkezett a kiállítás megtekintésére, Pejacsevics főispán vezetésével. — A kiállítás főbejratánál Schmidt kiállítási igazgató üdvözölte a vendégeket hangsúlyozva a testvériség érzését, mely

kell hogy a horvátokat a magyarokkal összefüzi. Pejácsevics válaszában kifejti, hogy Budapest annak az országnak a fővárosa, melynek koronája fényével Horvátországot is bevilágítja s ezért örömmel jöttek. (Éljenzés)

A tanügyi kongresszus.

B u d a p e s t, j u l. 2. A »Debrecezen« ered. táv. Az egyetemes tanügyi kongresszus előmunkálatai ma d. u. kezdődnek, — eddig 3000-nél többen érkeztek. — Vannak testületek, melyeknek tagjai valamennyien eljöttek. Így a délmagyarországi tanítóegyesület 400 taggal vesz részt a kongresszuson. Az érdeklődés a kongresszus munkálatai iránt általános.

A középiskolai tanárok gyűlése.

B u d a p e s t, j u l. 2. (A Debr. ered. táv.) A középiskolai tanáregyesület millennárius közgyűléset ma d. e. 9 órakor nyitotta meg a kiállítási ünnepélyek csarnokában B e ő t h y Zsolt elnök. Beszédében a tanárokat új honfoglalóknak nevezte, akiknél szükséges, hogy meglegyen a nemzet önzése, mert meg kell a magyar tanároknak gondolniok, hogy aminek a siker, az a nemzetnek erő, a hazának dicsőség!

Z s i l i n s z k y államtitkár üdvözlő szavai után

K l a m a r i k min. tanácsos bejelentette, hogy W l a s s i c s miniszter 1000 frt segélyt adott a közgyűlés céljaira. (Éljenzés.) Holnap folytatják.

A szociálisták mozgalma.

B u d a p e s t, j u l. 2. (A »Debr.« ered. táv.) A szociálisták az Alföldön és Ausztriával határos kerületekben jelöltek fogják állítani Hódmezővásárhelyen S z á n t ó K o v a c s Jánost léptetik fel, — továbbá jelöltek állítottnak Szegeden, Makón stb.

A pártonkívüli párt bomlása.

B u d a p e s t, j u l. 2. (A Debr. ered. táv.) A legújabb hírek szerint a szabadelvű pártból kilépett képviselők belátva, hogy álláspontjuknak az országban nem akad követője, elhatározták, hogy az új választásnál nem állítanak jelöltet, hanem szétzülésnek engedik át a pártot.

Amerikai magyarok a kiállításon

B u d a p e s t, j u l. 2. A »Debrecezen« ered. táv. Az amerikai magyaroknak 200 tagból álló impozáns küldöttsége ma érkezett a kiállítás megtekintésére s elhozták az ottani magyarság üdvözlését az ezredév alkalmából. A küldöttség K o s s u t h, S z é c h e n y i és D e á k emlékeinek és sirjainak megkoszoruzására gyönyörű ércszorukat hozott.

Ujdonságok.

Nem fizetünk az osztráknak?

Legnagyobb bűn a világon:
Uralkodni s élni máson,
Csak belőlünk s rajtuk élsz meg,
Te zsaroló osztrák-német.
S türelmünk még azzal büntet:
Lenyuzzátok a bőrünket.
Ezt, magyar, már meg ne várjad!
Nem fizetünk az osztráknak!

Kérhetetek bármi dolgot,
Mi megadtuk, jó bolondok.
S minél többet adunk nektek,
Hozzá még meg is gyaláztok:
Ránk dobnátok szennyet, átkot,
Gyűlöltök szent hazánkat...
Nem fizetünk az osztráknak!

Ha már fizetünk adókat,
Melytől testünk összeroskad:
Ne fizessünk ráadásul,

Mit se vegyünk az osztráktul!

Hisz' nekünk itt minden kerül,
Élj te is osztrák egyedül!

Hogy megélsz-e, magad lássad...
Nem fizetünk az osztráknak!

Fogjon minden honfi kezét,

A ki magyar hazát szeret.

Ne hagyja magyar a magyari,

Védjük meg a magyar ipart!

Inkább vegyünk francziától,

Angoltól — csak ne osztráktól!

Ránk csupán az osztrák támad:

Nem fizetünk az osztráknak!

* **A mai közgyűlés.** A mai közgyűlés leszámítva azt, hogy a városi tisztviselők újra feleslegesnek tartották azt, hogy tanulmányozni is lehessen az ő érdekükben szervezési szabályzatot — minden említésre méltó botrány nélkül folyt le. Ha ugyan megemlítjük azt, hogy V é r t e s s y Pista bátyánk és K o s z o r u s Lajos uraiméknak nehezen ment a nem-mel való szavazás, mivel ők nagyon hozzászórtak az »igen«-hez, elmondunk minden érdekeseget a mai közgyűlésről. Ülés végen Dr. B a k o n y i Samu szólt a napirendhez és kérte azon kimutatás beterjesztését, a mely a tisztviselők jelenlegi és a felemelés által megnagyobbított fizetési összegeket tartalmazná. Kéri továbbá B a k o n y i, hogy a főszámvevő mutassa ki a fedezetet is. — M á r k E n d r e azzal hozakodik elő, hogy akkor is, ha a kezükben lesz a kimutatás kért fogják a tárgyalás elhalasztását, azzal indokolván, hogy nem volt idejük a tanulmányozásra. (Zugás) Bakonyi erre erőlyes szavakkal vágta szemébe Márknak, hogy akkor midőn folyton közeledünk, ők mindig távolodnak. (Graf Dégenfeld ellentmond) J u h á s z Ignác azt kéri, hogy a szombati közgyűlésen még a vegyek tárgyalás alá a tisztviselők fizetési felemelését, hanem a hetfői közgyűlésre halasszák azt akkor is, ha szombatig eljutnának addig. A főispán erre azt feleli, hogy ha szombaton nem kerül rá a sor, ugys hetfőre marad. — Határozatba ment ezután, hogy a kimutatást a főszámvevő még ma kinyomatja, intézkedni fognak a fedezett kimutatásról is a kimutatásokat még a holnapi nap folyamán minden bizottsági tagnak megfogják küldeni. Ezzel végződött a mai közgyűlés.

* **Uj anyakönyvvezetők.** A belügyminiszter — mint a hivatalos lap mai száma közli — a legközelebbi napokban a közfelvidéki községekbe a következőket nevezte ki anyakönyvvezetők: a hajdu-sámsoni anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé E t h e y Jánost, a tiszalöki T a t á r Lajost, a büdszentmihályiba K o m a r o m i Miklóst s végül az ó-fehértóba M i t r o v i c s Györgyöt.

* **A törökszentmiklósi választókerület függetlenségi és 48-as pártjának központi végrehajtó bizottsága** f. évi június hó 28-án gyűlést tartott, melyen egy hangulag elhatározta, miszerint július hó 16-ik napjára választókerületi nagy gyűlést uiv össze, b törökszentmiklósi első földmivelői kör dísztermébe s az ott megjelenendő választóknak képviselő-jelöltől dr. Krasznai Ferencz előkelő székesfővárosi ügyvédet fogja ajánlani; kimondta továbbá a végrehajtó bizottság azt is, hogy ugyanezen nap estvéjén. saját pénztára javára, a nevezett kör helyiségeiben nyári táncmulatságot fog rendezni a függetlenségi és 48-as párt. — E választó kerületben mint a T. l. írja megmozdult immár a kormánypart is, még pedig a hivatalos személyzet utján és hogy szabadelvűségének bizonyítékait minél nyilvánvalóbbakká tegye, megnyitotta korteskedési tényeinek végnélküli sorozatát. Aljon itt egyelőre a következő eset. Egyik községben a szolgabíró magához czitáltatott egy községi szolgálatban levő utfeügyeiot s miután előzetesen figyelmeztette átása elvesztésének lehetőségére, ráparauccsolt, hogy legyen azon a párton, a melyiken a főjegyző ur t. i. a szabadelvű párton.

* **Dankó Pista** engedvén a közönség unszolásának, elhatározta, hogy pénteken és vasárnap ismét tart hangversenyt a nagyerdei »Dobos« pavillonban. Ennek oka az, hogy az első előadás után már annyira megkedvelte D a n k ó t a közönség, hogy szinte nehezen esik tőle megválni. A zseniális zeneszerző e két előadás alkalmával egészen új műsorral lepi meg a közönséget.

* **Versenytekvés.** A kereskedő ifjak önképző egyesületének kerti helyiségében vasárnap, e hó 5-én verseny díjtekvés lesz, mely alkalommal 12 igen értékes és csinos tárgyat tűznek ki díjul, köztük első díjul egy kettős fedelű arany órá, másodikul egy 20 koronás arany; vendégek szívesen fogadtatnak.

* **Enders M. lovardája** ma kezdi meg előadásait a Széchenyi-utca végén felállított fedett lovardában. Hisszük, hogy a közönségnek az előadások keilemes szórakozást fognak nyújtani. A társulat tagjai a következők: M e r k e l V. igazgató mint jockey, M i s s K l a i r e költeláncosnő, R o s s i n a egyensúlyozónő lovon, R i f f e n a c h ügyes lóidomító, C a r o l s testvérek kínai erőművészek, L u i z és M a x zenebohócok. A társulatot egy 16 tagból álló ballet egészíti ki.

* **Guttenberg ünnepély.** A debreczeni nyomdász önképző-egylet által e hó 12-én rendezendő fényes Guttenberg ünnepély igen sikerültnek ígérkezik. A változatosan és érdekesen összeállított program bizonyára nagy gyönyörűséget fog szerezni mindazoknak, akik az ünnepélyen részt vehetnek. A szigoruan zártkörű ünnepély első száma előki megnyitó beszéd, melyet S o m o s Árpád tart. Majd czimbalom szám következik, amelyet K e l e m e n Erzsike ad elő. Lesz azonban humoreszk felolvasás és szavaltat is. Sikerült megnyerni N e m e t h Jánost, a városunkban időző kitűnő hangu tenoristát, ki két számot fog előadni. Otrokoosi V é g h Vilma kisasszony, ki mint végzett szini növendék, színpadra természetegének igen szép jelét adta debutirozásával szótlan részt vesz az ünnepélyen. — Egy szavaltat fog előadni, azonkívül a Három testőrből is játszik. A darabra szorgalmasan készülnek a műkedvelők s törekvésüket remélhetőleg igen szép siker fogja koronázni. A teljes szereplés a következő: Pol'acsek — K r é m e r Jenő, Róza felesége — O. V é g h Vilma, Liza gyámleányok — P ü s p ö k y Róza, Rátkay — S z ü t s Jenő, Flóris báró — L i n d e n f e l d Eda, Hortovay — B e r e c z k y Lajos, Rigó — L ő w József, Csernay — M i l e Pál, Kovács — P o p p e r Dezső, Kosniczky — S z a t h m á r y Zoltán, Nagy János — N a g y József, Laptórdelő — M o r v a y Zoltán. — Az előadás egyik kiválóbb pontja az egész műsornak, annyival is inkább, mert a kiválasztott darab második felvonása élelnek és mulatságos képét adja egy lap szerkesztőségének. A műsor után társas vacsora lesz.

* **II. orsz. és egyet. tanügyi kongresszus.** A millenniumi kongresszusok egyik legfontosabbika kezdődik ma nappal. A magyar tanítók és tanárok egyetemes kongresszusa ez, mely 10 napig fog tartani, megvitaván ez idő alatt együttesen és szakosztályonként a magyar tanügy minden ügyét-baját és intézményét. Már tegnap közvetlenül az iskolai év bezarása utáni napon az ország minden részéből érkeztek tanfériak, a kik a mai nappal megkezdtek tanácskozásaik hosszú sorozatát. Este 6—11 óra közt volt a tanítók első találkozója a Hermina-uti H u n g á r i a vendéglőben; ezt az estélyt a M a g y a r t a n i t ó k k a s z i n ó j a rendezi, mely az egész kongresszus szervezésében munkás szerepet vállalt. Az orsz. kőaépi-kolai tanáregye-

sület tagjai az állatkerti V á m p e t i c s-féle vendégházban tartotta ismerkedő estélyüket. Ma délelőtt 8 órakor az orsz. középisk. tanár-egyesület az ünnepélyek csarnokában választmányi ülést tartott melyet 10 órakor az egyesület 30-ik évi közgyűlése követett. Ennek tárgyai: dr. B e t h y Zsolt elnök megnyitó beszéde, dr. S z i g e t v á r y Iván főtitkár évi jelentése; M ü l l e r József pénztárnoki jelentése; választások és eredményük kihirdetése; választmányi tagok kijelölése; indítványok, melyek a közgyűlés kezdetéig voltak benyújtandók s a jövő évi közgyűlés helyének megállapítása voltak. A közgyűlés bezárása, után társas ebéd volt a kiállítás területén P e t a n o v i c s n á l. Ezenkívül ma még az országos tanító-egyesület választmánya (VII. Sip-utca 12.) 8 órakor a borsodi általános tanító-egylet a műegyetem tanácstermében 8-9-ig ülésezett, a k o n g r e s z s z u s e l ő é r t e k e z l e t e pedig délután 4 órakor volt az ünnepélyek csarnokában. Pénteken, július 3-án lesz a tanügyi kongresszus megnyitása, melyen az előadói tisztet dr. B e r z e v i c z y Albert fogja vinni, k i a z e g y s é g e s n e m z e t i k ö z o k t a t á s r ó l f o g é r t e k e z n i. A részletes programot különben a magyar tanítók kaszinója egy tájékoztató könyvben adta ki, melyet F ö l d e s Géza szerkesztett.

Gönczy-egylet utja.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 1.

Azon kezdem a referátát, a min tegnap végeztem. Nem ugyan a legvégén, a tanulmányozásról szóló ígéretben, hanem az előtte levő, az ég kiderülésén. Az ég is, az emberek is megkönyörültek az elárvult seregen. — Mára volt tisztességes szállás, mindenféle jegy, koszt, stb.

A hét szakasportra oszlott társaság a kiállítás megnyitáskor hozzáfogott munkájához s lankadatlan ügybuzgósággal járt kelt a kiállítás területén. Egyik csoport itt, a másik ott kezdte meg munkálkodását, miért is lehetlenség volna az egész egyesület munkálkodásáról beszámolni; erről a kiadandó könyv fog értesítést nyújtani. Annait azonban mondhatok, hogy a kiállítás egyes részletei igazán megkapók, elragadóak.

Nem is volna érdemes csak pár napra jönni fel, mert káprázatos tömkeleget képezne az ember fejében a látott tárgyak sokasága.

Ezt a tudósítást különben hamarabb kellett volna megírnom, de, mint az alábbiakból mindenki beláthatja, az elfoglaltság miatt ez lehetetlenség lett volna.

Vasárnap délelőtt a kiállítás területén végeztük kötelességünket. Ebéd után a földalatti villamos vonaton a Duna-partra mentünk, honnan a budai oldalra hajóztunk át.

Mielőtt azonban továbbmennék megjegyzésre méltónak találok, hogy a ki csak hírből ismeri a lánchidat, az csodálkozással tapasztalja, hogy nem olyan lánca az, amilyentől gondolt, hanem lapos vas-darabokból összetett, bámulatraméltó alkotmány.

A budai tanítónökepző intézet és a fővárosi szeretet ház megtekintése után fölmentünk a fogaskerekű-vonaton a Sváb-hegyre, élvezni azt az elragadó látványt, mely onnan a szemlélő elé tárul. Itt tűnik ki, hogy miért emelkedhetik és emelkedik a mi székes fővárosunk olyan csodás gyorsasággal. Fekvése a lehető legkedvezőbb, mert a budai-hegyek s a Duna felette pompás levegő életet ad, vidámit és felüdít; közlekedési eszközei sok felék és kifogástalan pontossággal röptik tova az utasokat. Hanem vigyázni is kell

ám itt a debreczeni embernek, mert villamos és lövonatu vasutak, kocsik, társzerek, stb. óriási tömkeleg zavarja a járókelők tömegét minduntalan.

No de térjünk vissza a Sváb-hegyre, — hol az Eötvös villában mezoszonnálván, bejártuk az óriási nyaralótelep egy részét, — majd Jókai Mórt látogattuk meg kies fekvésű nyaralójában.

Az öreg ur kitüntetett szíveséggel fogadott és kalauzolt bennünket nagy terjedelmű kertjében s egy és más kertészeti dolgot vonatkozólaz szívélyesen magyarázgatott és praktikus tanácsokat osztogatott. Körülbelül háromnegyed óráig tartó látogatás után elbúcsúztunk az igazi néptanítóól, ki szegénynek és gazdagnak egyaránt élvezetet szerez örökbecsű műveinek megírásával. Ekkor személyesen adott rózsafáiról egy-egy virágot a társaság minden tagjának, miért is élénken, igaz szívvel megéljeneztük s aztán fölkerestünk a Széckényi-emlékhez, melynél a dalárdáva alakult társaság a szózatot is elénekelte.

Mint hogy pedig már ekkor későre járt az idő, az Eötvös-villában megvacsoráltunk s a fogas-kerekű külön vonaton lezónáztunk Budára, onnan a „lu-fejű” gőzösön haza.

Most jut eszembe, hogy Budáról semmi nevezetes dolgot nem írtam még eddig, pedig alaposan megnéztünk már sok nevezetességét, de hát kérem alázatossággal, a ki ismerni akarja Budát, no meg Pestet is, annak tessék feljönni ide és megnézni a saját szemével. Nem igaz ám az, hogy ez a főváros olyan rettenetes drága, csak hogy ha valaki annyi felé csavarog, mint mi, bizony sokszor a zsebbe kell nyulni egynehány hatosért. E sokfelé való kóborlás miatt nem is tudok olyan részletesen írni, mint a hogy szeretném. Az ember feje szinte elbődül a sok látnivalók miatt, egyik kép a másikat takarja el, kivált ha el-elteved az ember estéknél (nem épen a tájékozatlanság miatt, hanem néha akaratból is, mert hiszen az éjjeli Budapest talán még szebb, mint a nappal.)

Peter és Pal napján korán fölkelünk, hogy e 24 órát különleges mulatsággal tölthessük el. Ugyanis kirándulást rendeztünk vagy 66-an Tata-Tóvárosra, melynek remek fekvése, tava, régi vára, az Eszterházy ak kastélya, képtára, színházi műkincsei, parkja, a kegyesrendiek főiskolája, stb. stb. mind megannyi speciális nevezetesség számba vehetők. Innen a délutáni vonattal Komáromba mentünk, hol a váro-háza disztermében a már előzőleg elbűnk jött tanfelügyelővel és tanítóival karral a város polgármester mondott szívből jövő és szívből szóló „Isten hozott”-at. A városházától egyenesen a Jókai születési házához mentünk s itt a velünk szemben tanúsított előzékenysé némi viszonzásául megkoszorúztuk az emléktáblát.

A ház előtt elmondott beszédek, úgy a polgármester, mint a két tanfelügyelő és a házban lakó izr. lelkes beszédei s a „Szózat” lezeneklése könnyeket csalt a résztvevők szemébe.

Marscs György igazgató tanító s a már említett kalauzok együttes vezetése alatt megtekintettük a községi iskolát, (mely diszere válnék Debreczennek is, pedig nálunk nincs 28%-os pótdó, mint Komáromban.) ennek a butorozása, felszerelése, torna-terme és az egész, impozáns épület czelszerű beosztása úgy megnyerte tetszésünket, hogy a társaság egy része nem juthatott el a tulajdonképeni vár belsejébe, mert a mi kedves őriző-pásztorunk (Eötvös K. L.) sürgetésére a vasúti indóházhoz mentünk s részben vágattunk, hogy le ne késsünk a vonatról. Megnéztük ugyan ekkorára a Jókai lakó házat és a gyönyörűen berendezett ligetet, vagyis sétányt is, de mi az a pár óra olyan hely megtekintésére, ahol mi napokig elidőztünk volna?!

A gőzhajó ebben az időpontban egyáltalában nem közlekedet, csak éjfél 12, s dél 2 órakor és így kénytelen volt ugyanaz uton vonulni haza a vert hadsereg, a melyen jött. Vertnek azért mondom, mert erőnek erejével le akartunk késni néhányan, de nem sikerült.

No de ha gyorsan jöttünk is el, de megtörténhetik talán valamikor a másik látogatásunk is, a mikor aztán tovább fogunk a kedves körben maradni.

Ha mi nem megyünk, birjuk a komáromiak ígéretét, hogy eljőnek hozzánk, eljőnek a Hortobágyra. Jöjjenek is minél hamarabb, de ne tegyenek úgy mint mi, hogy Bolond Istók módjára bebukkantsanak Debreczenbe, (recte: Komáromba) hanem jöjjenek több napra, hogy bebizonyíthassuk értékő égő szeretetünket.

Ezer, millió bocsánat! A mai n apról nem irok, mert ez reggeltől estig nagyon is iskolaszagu, ezt pedig a tisztelt nagyérdemű közönséget nem érdekli úgy és annyira, hogy érdeklődéséből haszna is legyen a tanügynek, mert ért ugyan a nevelésügyhöz az a legutolsó ember is, a kit szorultságból választanak be az iskolaszékbe, bíral is úgy, mint hat szakértő, de azért annyit ért bizó a tanítás és nevelés magasztos elveihöz, mint hajdu . . . az . . . ábéczéhez. Bocsássanak meg tehát, ha most nem irok erről, pedig milyen jó laptöltelék lenne ez uborka-saisonban.

Mohi.

Debreczen közigazdasága a század derekán.

— A debreczeni első takarékpénztár 50 éves történetének bevezető része. —

Irta: **Szűts Mihály.**

(Folytatás)

Hitelviszonyaink gyökeresen megváltoztak s ugyszólván a mostani hitelügyek kerékvágásába zökkentek az 1840: XV. törvényezikk által létesített váltótörvényvel, melyről a jogászöröknek az a nézete, hogy hazai törvényhozásunknak egyik legkitünőbb alkotása. E törvényből kifolyólag hét első bíróságu váltótörvényezéket allítottak s ezek közül egyet Debreczenben. Mindezeknek felelbiteli formát a pesti váltótörvényezékek képezte. E váltótörvényezékek alkalmazottai több irányban hatottak közre pénzüzetünknek létesítése és fejlesztése, a debreczeni első takarékpénztár érdekében.

Az új törvény a modern felfogásnak hódolva, figyelmen kívül hagyta az ősi jogokat, a mennyiben végrehajtották, ha a nemes magára nézve önkéntes-n kötelezőnek ismerte el határozományait. — Ha valaki kölcsönt akart felvenni, másként nem igen kaphatott, hanem csak ilyen feltételek mellett, úgy hogy a szükség által kényszerítve önként vetkezte le az ősi jussot védő köpönyegét.

A hivatolt törvénynek természetes folyamánát képezte a kereskedőkről szóló XVI. törvényezikk, mely e foglalkozást körvonalozta s a vezetendő kereskedelmi könyvek bizonyító erejéről intézkedett. Majd a gyárak jogviszonyát tárgyaló XVII. és a közkereseti és részvénytársaságokat illető XVIII. törvényezikket követték, melyeket a XXI. törvényezikk egészített ki s a betáblázások ügyét szabályozta.

Majd egymásután megvalósulnak a helyes jogelveknek megfelelő intézkedések, a földkönyvek elkészülnek s a betáblázások foganatosítottak. Mindezen intézkedéseket és alkotásokat eléggé indokolják a fejlődő mezőgazdasági üzletviszonyok, melyeknél fogva mind nagyobb-nagyobb hitel vált szükségessé.

A rendi alkotmány által teremtett állapotok, a közigazdasági élet lassu fejlődése, továbbá a szabad királyi városok által elfoglalt s többféle szabadalommal biztosított kiváltságos helyzet következtében a nemesi birtok nem igen kaphatott hitelt, de nem is volt arra nagy szüksége, mert a jobbágy szolgáltatása minden igényét kielégítette. — A jobbágy a földbirtokot, melynek kezdetben ideiglenes, később örökös haszonélvezője lett, el nem adhatta; egyedül a királyi városok értékesíthették hitelüket könnyebb szerrel. Maga

Debreczen város is többször folyamodott hitelhez s a jobb idők beálltával a polgáira birtokarány szerint kivett járulékokkal térít meg a kölcsönvett összeget.

Hogy a hitelnyújtásra Debreczenben mily kedvező viszonyok állottak fenn, hogy itt a kikölcsönzött tőkék kamatoztatás utján való használatát, szaporítását nagyban üzték, annak bebizonyítására egyfelől a főiskolai nagy összegeket tevő alapítványokat, az egyház és város által kezelt számos pénzalapot említjük fel, a melyek mind tetemes tőkéket forgattak.

Ezen tőkéket nagyobb részben debreczeni ingatlanokra, mint első soru biztosítókra bekebelezve adták ki. De van akárhány eset, midőn nemcsak debreczeni, hanem a környék birtokosainak is adtak nagyobb kölcsönöket.

Alig tévedünk, ha nagyrészen ezen körülménynek tulajdonítjuk azt a jelenséget, hogy oly nagy kereskedelmi forgalommal bíró városban, mint a minő Debreczen volt, egészen 1846-ig, tehát a váltótörvény megalkotásától számított négy évig semmi reális lépést nem találunk, valamely penzintézeti vállalkozás megalapításának megkísérlésére.

Ha a debreczeni polgár, kereskedő, iparos vagy gazda pénzben megszorult, hiteigényét, ha megszorításokkal is, a jelzett alapokból fedezhette, mi reá nézve feltétlenül kedvező helyzetnek mondható. — Másfelől meg vagyonosak lévén polgárai, ha a szükség úgy kívánta, esetről-esetre kisegítették egymást, nem kötve ki pénzhasználati díjat, hanem a szíveséget más esetben ugyanolyan szíveséggel viszonzták.

(Vége.)

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde

július 1.

A készárúzet hivatalos árjegyzései a következők

B u s a	kilós	Ar 100 klg.	kilós	Ar 100 klg
Bánsági	75	6.45	76	6.50
"	77	6.45	78	6.50
"	79	6.60	80	6.65
Tiszavidéki	75	6.45	76	6.50
"	77	6.45	78	6.50
"	79	6.60	80	6.65
Pestvidéki	75	6.45	76	6.50
"	77	6.45	78	6.50
"	79	6.65	80	6.65
Fehérmegyei	75	6.45	76	6.50
"	77	6.45	78	6.50
"	79	6.70	80	6.75
Bácskai	75	6.55	76	6.60
"	77	6.60	78	6.65
"	79	6.80	80	6.85
Észak magy	75	6.45	76	6.50
"	77	6.45	78	6.50
"	79	6.60	80	6.65
		Min. hekt.-ben		Ar kilógram.
Rozs elsőrendű	uj	70—72	6.00	6.05
" másodikrendű	uj	—	5.90	5.95
Árpa takarmánynak	uj	60—62	4.40	4.70
" égetni való	uj	62—64	0.00	0.00
" serfőzdei	uj	64—56	6.15	6.50
Zab	uj	39—41	6.10	6.40
Tengeri bánsági	uj	—	4.10	4.15
" más nemű	uj	—	4.—	4.05
Repeze bánsági	uj	—	0.00	0.00

Kőbányai sertés-piac.

július 1.

Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű Öreg nehéz (páronként —400 klgon felüli sulyban — krig. 2. Öreg közép (páronként 300—400 klgm sulyban) — krig. 3. Fiatal nehéz (páronként 320 klgon felüli sulyban) — krig. 4. Fiatal közép (páronként 251—320 klg. — sulyban 46—47 krig. 5. Fiatal könnyű (páronként 250 klgm-ig terjedő sulyban) — 46—47 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felüli sulyban) 45 krtól 46 krig. Közép (páronként 220 — 280 klgm-ig terjedő sulyban) 44 krig. Könnyű (páronként 220 klgm-ig terjedő sulyban 43—44 krig. Szerbiai 9. Nehéz (páronként 200 klgon felüli sulyban) 48—49 krig. 10. Közép (páronként 200—260 kgr. sulyban) 45—46 krig. 11. Könnyű (páronként. 220 klgm-ig terjedő sulyban 44—45 krig. Sertés létszám 1896 évi június. hó 29-ik napján volt kész-

etben 8546 drb. 1896. június hó 30. napján felhajtott — drb. 1896 június 30. napján elszállított 78 drb. 1896. évi július hó 1-ső napjára maradt 8468 Sertés forgalom üzletirányzata változatlan

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6—7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3—6 óráig.

A kir. törvényséknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órákor ünnepnapokon d. e. 11 órákor.

A debreczeni kir. járásbírság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11—12 óráig.

Múzeum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10—12-ig.

A Gőzmozgós-egyesület „Otthona” a keresk. akad. palotájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:
Hétfőn)
Csütörtökön) 11—12 óráig.
Kedden)
Szerdán) 9—11 óráig.
Pénteken)
Szombaton)
Délután:
Minden hétköznap 2—5 óráig.
Vasárnap délelőtt 9—12 óráig

CSARNOK

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Irtta: CSENGEY GUSZTÁV.

Második kötet. 102

A fogoly veressipkás.

(Folytatás.)

A fogoly néhány perez múlva a tábornok előtt állt.

Délcéleg, daliás honvéd volt; de szép arca a kiállott küzdelemtől sápadt. Egy kendő körítette magas homlokát, egy másikban jobb karja pihent.

— Üljön le ön. Beszélhetek önnel németül?

— Igen. Meglehetősen beszélek ezen a nyelven.

— Abban nom is kételkedtem; a magyarok miveltebb egyénei rendszeren több nyelvet is értenek s a németet többnyire. Csak azért kérdeztem, mert beszélhetünk francziául is, ha ön a német nyelv iránt antipathiával viseltetik.

— Mi okom volna erre? A német nyelv szép és művelt nyelv, irodalmában mindig gyönyörrel buvárokodtam.

— Hát ön nem gyűlöli a németet?

— Anyelvet semmi esetre sem, a népet sem, mely a nyelvet beszéli; én egyáltalában nem gyűlölök senkit; csak egy gonosz fogalmat gyűlölök én, melynek neve: elnyomás. Ez ellen fogtam fegyvert.

— Ugy-e? és mi e fogalom képviselői, megvalósítói vagyunk? Hátha én meg azt mondom, hogy én sem gyűlölök senkit, csak egy fogalmat, melynek neve: függetlenségi viselkedés?

— Tábornok ur, ne bírálgassuk egymást; nekem sem kedvem, sem önérzetemhez méltó alkalmam nincsen vitatkozásba bocsátkozni, mikor mint fogoly állok szemközt ellenségem egyik vitéz tábornokával. Ismérjük el, hogy jó katonák vagyunk, mindegyik megiette kötelességét, ezzel vége.

— Már az igaz, hogy ön mennykő egy ficzkó. Hát csak nem engedte elvenni ágyuit?

— Nem bizony, annál kevésbbé, meri azokat egykor a tábornok urtól szereztem. Szégyenlettem volna visszaadni olyan füstösen, mert mikor elvettem, szép fényesek, újak voltak.

— Ezer villám! — kacagott káromkodva a tábornok — hát ön volt az, a ki a mult télen elszedte ágyuimat? No fráter, az ön váltásdíját ugyan megfizettettem bajtársaival, mert ágyuim drága jószágok voltak.

— Nem is kaptam olesón. Jól megharcoltunk értük.

— Teringtett! — Malvine! gyere csak ide, nézd, ez az az akasztófára való gazember, aki elvette ágyuimat. Mennydörgés rázta ficzkója! Jól tartsd ezt a fiut, hizlald kövérré, hogy nehézkes legyen, s ha haza kerül övéhez, ne árthasson többé.

— Bizd rám atyám! ugy gondját viselem, hogyha haza kerül, téged is elfog, hogy közelébb légy drága ágyuidhoz, felelt vidáman Malvine. Ezzel odasiattott s legőszintébb szívéllyességgel nyujtá a honvédnek kezét.

Az ifju csak most vette észre az urhölgyet s bámuló szemei függve maradtak a gyönyörű leányon. Szoborra meredve állott előtte s egy hang sem jött akára.

— Ah, ön nem akar velem kezét fogni? kérdé busan a leány — hisz nő ellen csak nem harezol, ha mindjárt osztrák is.

— Nem, nem! rebegé a veressipkás — de jobb kezem fel van kötve s a ballal nem illik ilyen jószágos kezét elfogadni.

— Csak adja ide a balt, ez közelebb van a szívhez. Oh majd meggyógyitom én azt a jobb kezét is. Így ni! Soká éljen ön!

Ezzel megszorítá az ifju balját.

Oh ez a készorítás, ez a tekintet! . . .

Azok a mennyvilágu kek szemek oly tündérieren ragyogtak most a fekete hajzat árnyában.

Órizkedjetekek a kek szemü, fekete haju leánytól, mert az veszedelmes búbáj.

Az ifju már most kétszeres fogoly volt, foglya a tábornoknak és foglya leánya szép szemekinek.

— Tudja-e őrnagy ur, hogy ön az én jobbágyom? — mondá elragadó mosolylyal a grófhölgy. Atyám önt nekem adta át, én viselek ezután gondot önre, én tölem jár ki mindene. Ön azért nekem, mint földesurnőjének robottal tartozik; ön társalkodóm lesz a fogság idején, mig majd eljön az örök váltság s az urbéri tehermentesítés, akkor aztán szabadon elfeledhet ön engem is.

— Soha, soha! kiáltott az ifju. Ez az óra feledhetlen lesz előttem.

A tábornok jókedvüen nézte a jelenetet, aztán fölkel és kardját felkötve szólt az ifjuhoz:

— No én átadtam önt leányomnak; esevégjék el egymás unalmát tetszésök szerint. Most dolgaim vannak, itt hagyom önöket, az estebéden találkozunk. Még egyet. Őrnagy, én önt itt szabad lábra állítom, szabadon járhatkelhet itt minálunk, de adja becsületszavát, hogy nem szökik el. Kezet rá!

(Folyt köv.)

Nyilttér.

A Nagy-Csapó-utca 323. számú háznál levő „Koronához” czimzet

vendéglői helyiség

tánczteremmel együtt, részben vagy egészben

kiadó.

Ertekezhetni Kis-Csapó-utca 381. sz. a.

Országos vásár

Margittán (Biharmegye)

1896. július 15. és 16-án

barom-vásár

17-én

kirakodó-vásár.

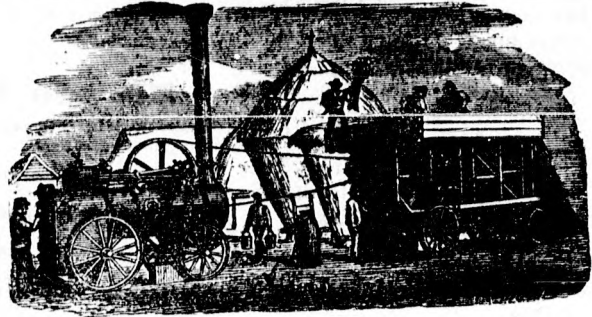
Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves háziszor ellentállt az idő megpróbá-
lásának, mert már több mint 25 év óta megbízható,
fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazták kösz-
vénynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghúléseknél
és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrab-
ban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller gyá-
korta Horgony-Liniment elnevezés alatt nem titkos
szer, hanem igazi népszerű háziszor, melynek egy
háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és
1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszer-
tárban készletben van; főraktár: Török József gyógy-
szerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen
óvatosan legyünk, mert több kisebbbirtéku
utánszat van forgalomban. Ki nem akar
megkárosodni, az minden egyes üveget
„Horgony” védjegy nélkül mint nem valódit
utasítsa vissza.

Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt (Thuringia).

263 első díj.

Eddig eladott 30.500 gőz-
mozgony és cséplőgép.

RUSTON, PROCTOR & Co.

vezérképviseletége

BUDAPESTEN, V., Lipót-körut 32.

ajánlja dus készletét, világhírű legújabb és javított szerkezetű

GŐZMOZGONYOKBAN

és

szab. „EXCENTERES” gőzcséplőgépekben

mely utóbbiaknál a görbe tengelyek és azok belső per-
selyei elesnek.

Ezen a mi szabadalmazott „Excenteres” gőzcséplőgépeknél, úgy a szalmarázók, valamint a rostaszekrények egy egyenes tengely által hajtattak, melyek mindkét végén kör-
hagyó tárcsák vannak alkalmazva s így az összes könyöktengelyek valamint a gép
belsőjében eddig használatban volt 16 persely mellőztetnek, mi által nagy takarítás
kenő anyagban, javításokban s időben előidőztetik.

A könyöktengelyes gőzcséplőgépek ez idő szerint elavultaknak és czélszerűtlennek
tekinthetők.

A ki csak egyszer ezen „Excenteres” gőzcséplőgépek sokoldalú előnyeit
megismerte, nem kívánczik többé könyöktengelyes gőzcséplőgépekkel dolgozni. —
Évek óta ezen „Excenteres” gőzcséplőgépek legjobbnak bizonyultak s a gazdaság-
ság osztatlan tetszését kiérdemelték.

Ruston, Proktor & Co. Ltd. a feltalálója, szabadalom tulajdonosa és egyedül
gyáros a: „Excenteres” gőzcséplőgépeknek. Jó szerkezetű és kímélő anyag textet-
ben egy évi jótállás vállalatik; a gépek pedig teljesen a munkához készen szállítattak. —

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

Dus készlet tartalék géprészekben.

Neumann M.

Budapest.

Debreczen.

Bécs.

A most befejezett leltározás alkalmával a debreczeni fiókraktáramban nagy
mennyiségű

férfi, fiu és gyermek ruháknak

árait leszállítottam, és ezen leszállított ár valamint az ezelőtti ár minden da-
rabon számokkal ki van tüntetve. Ennélfogva fölhívom a nagyérdemű közönség fi-
gyelmét ezen kedvező körülményre, hogy esetleges minden évszakra hasz-
nálható ruha szükségletét, — ezen kedvezmények igénybe vételével,
— 30 napon belül nálam beszerezze.

Továbbá a millenniumi kiállítást megtekintő debreczeni és vidéki közönséget
fölhívom, hogy Bpesti üzletemet Muzeum-körut 1. becses látogatásukkal (ha nem is
vásárlási szándékból) megtisztelni szivesek legyenek, a hol is készséggel és minden
tekintetben fölvilágosítással szolgálnak.